

χαΐρι

χαΐρι, το, ουσ. [< τουρκ. hayri (= ευεργεσία, προκοπή)], το όφελος, η πρόοδος, η προκοπή. (Ακολουθούν 12 φρ.)

- *δε βλέπω χαΐρι*, δε βλέπω πρόοδο, προκοπή, δεν προοδεύω, δεν προκόβω: «δε βλέπω χαΐρι στη ζωή»·

- *δεν έχει χαΐρι*, δεν έχει όφελος, δεν αφήνει κέρδος, δεν έχει προοπτική: «αυτή η δουλειά δεν έχει χαΐρι»·

- *κάνε παιδί να δεις χαΐρι* ή *κάνε παιδιά να δεις χαΐρι*, βλ. λ. [παιδί](#)·

- *κάνω χαΐρι*, προοδεύω, προκόβω: «ήταν χρόνια στην ξενιτιά και μόλις έκανε χαΐρι, επέστρεψε στην πατρίδα του»·

- *να δούμε ποια θα είναι τα χαΐρια σου!* λέγεται σε άτομο που μας ειρωνεύεται ή μας υποτιμά για κάποια πρόσφατη αποτυχία μας με την προσδοκία πως και αυτό θα αποτύχει, ή λέγεται ειρωνικά σε άτομο, που ενώ περνούσε καλά όσο διάστημα το είχαμε δίπλα μας, όσο διάστημα του κάναμε τα χατίρια, από τη στιγμή που το διώχνουμε από κοντά μας ή αλλάζουμε τακτική απέναντί του έχουμε τη βεβαιότητα πως θα υποφέρει: «με ειρωνεύεσαι που απέτυχα να φέρω σε πέρας τη δουλειά, αλλά να δούμε ποια θα είναι τα χαΐρια σου όταν την αναλάβεις! || όσον καιρό της έκανα τα χατίρια είχε την εντύπωση πως της είχα αδυναμία, να δούμε ποια θα είναι τα χαΐρια της τώρα που θα πάρει πόδι!». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν της χάλασα ποτέ μου το χατίρι της κι ας μου τα 'κανε εκείνη πάντα ρόιδο· μα να δούμε ποια θα είναι τα χαΐρια της, που εξύπνησα απόψε το κορόιδο*)·

- *να μη δεις χαΐρι*, βλ. φρ. *να μη δεις χαΐρι και προκοπή*. (Λαϊκό τραγούδι: *μ' έφαγες, μ' έφαγες, που να μη δεις χαΐρι*. Για το φέρεσιμό σου αυτό θα κάνω χαρακίρι)·

- *να μη δεις χαΐρι και προκοπή*, κατάρα σε κάποιον να μην προκόψει, να μην πετύχει στη ζωή του. (Λαϊκό τραγούδι: *ό,τι ζητούσες από τα νιάτα μου, τα πήρες, τώρα με διώχνεις για να πάρεις μια με λίρες, μα η καρδιά μου μια κατάρα θα σου πει ποτέ χαΐρι να μη δεις και προκοπή*)·

- *να μη σώσεις να δεις χαΐρι*, βλ. φρ. *να μη σώσεις να δεις χαΐρι και προκοπή*·

- *να μη σώσεις να δεις χαΐρι και προκοπή*, κατάρα σε κάποιον να μην προλάβει να προκόψει, να μην προλάβει να πετύχει στη ζωή του και, κατ' επέκταση, να πεθάνει γρήγορα·

- *να μη φτάσεις να δεις χαΐρι και προκοπή*, βλ. φρ. *να μη σώσεις να δεις χαΐρι και προκοπή*·

- *τα είδα τα χαΐρια σου!* ή *τα είδαμε τα χαΐρια σου!* βλ. φρ. *το είδα το χαΐρι σου(!)*·

- *το είδα το χαΐρι σου!* ή *το είδαμε το χαΐρι σου!* λέγεται ειρωνικά σε άτομο που μας ειρωνεύεται ή μας υποτιμά για κάποια αποτυχία μας, ενώ και αυτός απέτυχε στην ίδια προσπάθεια ή είναι γενικά αποτυχημένος. Συνήθως μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το και *σένα*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.